

ชื่อเรื่องวิทยานิพนธ์ การให้การศึกษาแก่ชุมชนชนบทของวัดพุทธศาสนา
ในกระแสการเปลี่ยนแปลง
ชื่อผู้เขียน นายนิสิต เวท โอสถ
ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาอกระบบ
คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ยงยุทธ	เปลี่ยนผดุง	ประธานกรรมการ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ตุสิต	ดวงสา	กรรมการ
อาจารย์ ดร.อุษา	ดวงสา	กรรมการ

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาบทบาทการให้การศึกษาแก่ชุมชนของสถาบันพระพุทธศาสนา ในกระแสการเปลี่ยนแปลง โดยมีวัดเป็นตัวแทนและความสอดคล้องในการให้การศึกษา กับวิถีชีวิตของชุมชน การวิจัยเป็นแบบเชิงคุณภาพ ก่อนการวิจัยผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง แล้วกำหนดเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัยและประเด็นที่จะใช้เก็บข้อมูล เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล ได้แก่ การสัมภาษณ์อย่างไม่เป็นทางการ การสังเกตแบบมีและไม่มีส่วนร่วม และการสนทนากลุ่ม ข้อมูลได้รับการตรวจสอบความสมบูรณ์และแยกแยะตามประเด็น เพื่อตอบคำถามตามวัตถุประสงค์ แล้วทำการวิเคราะห์โดยใช้กรอบแนวคิดที่กำหนดไว้ ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. วัดยังคงมีบทบาทในการให้การศึกษาแก่ชุมชนทั้งในด้านธรรมและวิชาวามัญ โดยผ่านโรงเรียนพระปริยัติธรรมที่วัดตั้งขึ้น การศึกษานี้เป็นแบบในระบบ ส่วนการศึกษานอกระบบนั้น วัดยังทำหน้าที่ซึ่งมีมาแต่เดิม คือ การเป็นที่พึ่งทางใจ โดยการสอนธรรมหรือการเทศนารวมถึงการผ่านพิธีกรรมหรือประเพณีต่าง ๆ ที่พระเป็นองค์ประกอบสำคัญ นอกจากนี้ยังให้การศึกษาโดยการจัดตั้งห้องสมุดให้คนทั่วไปได้ศึกษารวมด้วย

2. ความสอดคล้องในการให้การศึกษากับวิถีชีวิตของชุมชนของวัดในปัจจุบัน ในส่วนของ การให้การศึกษาแบบในระบบไม่สอดคล้องกับวิถีชีวิตและสภาวะการเปลี่ยนแปลงของชุมชน เพราะ คนเกิดน้อยลง และพ่อแม่นิยมให้บุตรหลานเรียนในโรงเรียนของรัฐหรือเอกชนมากกว่า สำหรับการให้การศึกษาทางอ้อมหรือแบบนอกระบบ วัดยังคงเป็นที่ต้องการและสอดคล้องกับวิถีชีวิตของ ชุมชน โดยเฉพาะการเป็นที่พึ่งทางใจและการประกอบพิธีกรรมต่าง ๆ บทบาทนี้เป็นการให้ การศึกษาด้านธรรม ความเชื่อ และเป็นการกลม่อเกลตาทางวัฒนธรรมด้วย

Thesis Title Education Provided by Buddhist Temples for Rural
Communities in the Changing World

Author Mr.Nisit Wetta-osot

M.Ed. Nonformal Education

Examining Committee

Assist.Prof.Yongyudh	Plianpadung	Chairman
Assist.Prof.Dr.Dusit	Duangsa	Member
Lecturer Dr.Usa	Duongsaa	Member

Abstract

The purposes of this research were to study the roles of The Buddhism institute in providing education for communities via temples as its representatives, and to find out relations between such an educational provision and community's way of life.

This qualitative research was conducted through a documentary study and fieldworks under a conceptual framework initially set. It employed informal interview, participant and non-participant observation techniques and focus group discussion to collect data. The findings of this study were as follows :

1. The roles of temples were still to provide education for community both in ethics and general subjects. Such provision was conducted by means of formal education through "Phra pariyatithama" schools, previously established by the temples. In the sense of nonformal education, the temples still functioned as they used to do

for a long time. That was to preach the people and to organize some kinds of ceremonial rituals and traditional/religious practices with their monks as their focal and significant element. Moreover a number of libraries were established for public interests in general

2. The relations between the educational provision and community's way of life was found irrelevant. Formal educational provision was not relevant to the community's way of life and changing situations. The main reasons were such as smaller birthrate of the community members, and changing attitudes of parents towards sending their children to schools instead of to temples.

Indirect educational provision or nonformal educational provision was found in need of the community members and also relating to their way of life particularly, the people wanted to psychologically rely on the temples's practices and ritual practices. These roles could be regarded as an educational provision for the people in terms of Buddhist thoughts, beliefs, and cultural socialization

---